

Statistik och Dataanalys I

Föreläsning 20 - Inferens i linjär regression

Mattias Villani

Statistiska institutionen
Stockholms universitet

mattiasvillani.com

@matvil

@matvil

mattiasvillani

- Inferens i enkel linjär regression
- Regression som sannolikhetsmodell
- Prediktionsintervall
- Inferens i multipel linjär regression

Samband - hälsovårdsbudget och livslängd

Källa: boken 'Regression and other stories' och OECD.

Regression - hälsovårdsbudget och livslängd

Anpassad regressionslinje och tolkning

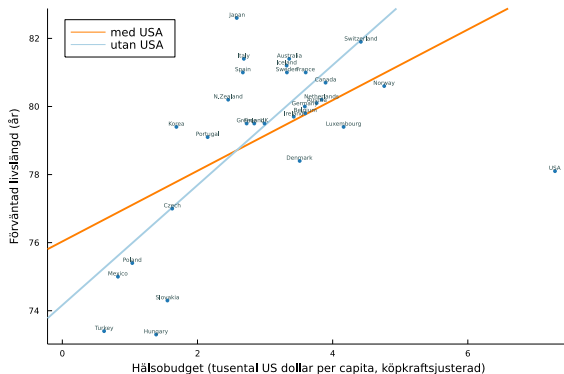
- Skattad regressionslinje hälsobudget (x) $\rightarrow$ livslängd (y)

$$\text{lifespan} = 76.035 + 1.03757 \cdot \text{spending}$$

$$\hat{y} = \underbrace{76.035}_{b_0} + \underbrace{1.038}_{b_1} \cdot x$$

- Tolkning **intercept** b_0 : **genomsnittlig** livslängd är ca 76 år om $\text{spending} = 0$.
- Tolkning **lutning** b_1 : **genomsnittlig** livslängd ökar med 1.038 år om spending ökar med 1 (tusen US dollar per capita).

Inflytelserika observationer

■ Med USA

$$\text{lifespan} = 76.035 + 1.038 \cdot \text{spending}$$

■ Utan USA

$$\text{lifespan} = 74.164 + 1.763 \cdot \text{spending}$$

Minsta-kvadrat-metoden

- Anpassat värde/prediktion för i :te observationen

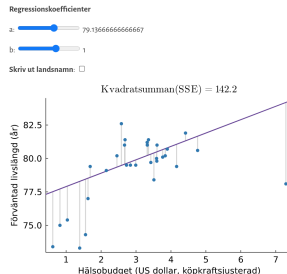
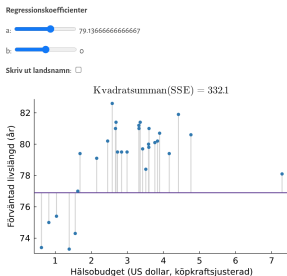
$$\hat{y}_i = b_0 + b_1 x_i$$

- Residual

$$e_i = y_i - \hat{y}_i$$

- Minsta-kvadrat-skattning: välj b_0 och b_1 som minimerar

$$SSE = \sum_{i=1}^n e_i^2 = \sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2 = \sum_{i=1}^n (y_i - b_0 - b_1 x_i)^2$$

Regression i R

```
> library(sda1)
> lifespan_no_usa = lifespan[1:29,] # ta bort outliern USA
> model = lm(lifespan ~ spending, data = lifespan_no_usa)
> summary(model)
```

Call:

```
lm(formula = lifespan ~ spending, data = lifespan_no_usa)
```

Residuals:

	Min	1Q	Median	3Q	Max
	-3.3108	-0.7016	-0.0507	1.1458	3.8860

Coefficients:

	Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
(Intercept)	74.1639	0.8782	84.45	< 2e-16 ***
spending	1.7629	0.2890	6.10	1.63e-06 ***

Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 1.678 on 27 degrees of freedom

Multiple R-squared: 0.5795, Adjusted R-squared: 0.5639

F-statistic: 37.21 on 1 and 27 DF, p-value: 1.626e-06

Residualvarians

- **Residualvariansen** - hur bra regressionslinjen passar data:

$$s_e^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2}{n - 2}$$

- Kom ihåg: stickprovsvariansen delar med $n - 1$ eftersom vi måste beräkna $\bar{y}$ först:

$$s_y^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2}{n - 1}$$

- Residualvariansen delar med $n - 2$ eftersom vi måste beräkna både b_0 och b_1 först. **Väntevärdesriktig**.

- **Residualstandardavvikelsen** (residual standard error i R)

$$s_e = \sqrt{s_e^2}$$

- Hälsobudgetdata

$$s_e^2 = \frac{76.056}{29 - 2} \approx 2.817 \qquad s_e = \sqrt{2.817} \approx 1.678 \text{ år}$$

Regression som sannolikhetsmodell

- **Populationsmodell** för enkel regression:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 x + \varepsilon, \quad \varepsilon \sim N(0, \sigma_\varepsilon^2)$$

- β_0 är interceptet i populationen/modellen.
- β_1 är lutningen på regressionslinjen i populationen.
- **Regressionslinjen** i populationen är ett **betingat väntevärde**:

$$E(y|x) = \beta_0 + \beta_1 x$$

- β_1 : hur Y förändras **i genomsnitt** när x ökar med en enhet.
- “i genomsnitt” = (betingat) väntevärde.
- Responsvariabeln y kommer avvika från populationens regressionslinje med en **slumpmässig “felterm”** ε .

Regression som sannolikhetsmodell

- **Populationsmodell** för hela stickprovet:

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 x_i + \varepsilon_i, \quad \varepsilon_i \sim N(0, \sigma_\varepsilon)$$

- **Stickprov/datamaterial** med n observationspar

$$(y_1, x_1), \dots, (y_n, x_n)$$

- I regression antar vi att **x -variabeln inte är slumpmässig**.

De fyra antaganden om populationen i regression

- 1 Sambandet mellan y och x är **linjärt**

$$E(y|x) = \beta_0 + \beta_1 x$$

- 2 Feltermerna ε_i är **oberoende**

- 3 Feltermerna har **samma standardavvikelse** (homoskedastisk)

$$SD(\varepsilon_i) = \sigma_\varepsilon$$

- 4 Feltermerna är **normalfördelade**

$$\varepsilon_1, \dots, \varepsilon_n \overset{\text{ober}}{\sim} N(0, \sigma_\varepsilon)$$

Residualanalys för att undersöka de 4 antagandena

■ Residualer:

$$e_i = y_i - \hat{y}_i$$

1 Linjärt samband?

Plotta y_i mot x_i . Ser linjärt ut? Plotta e_i mot x_i . Linjärt?

2 Oberoende ε ?

Plotta residualer e_i mot anpassade värden $\hat{y}_i$. Eller e_i mot tid, om tidsserier.

3 Homoskedastiska ε ?

Plotta residualer e_i mot x_i . Liknande spridning för alla x_i ?

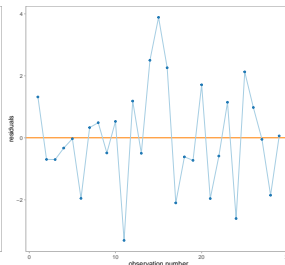
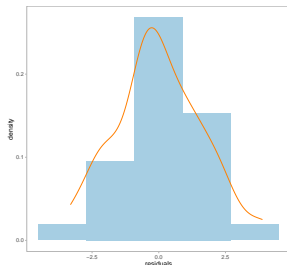
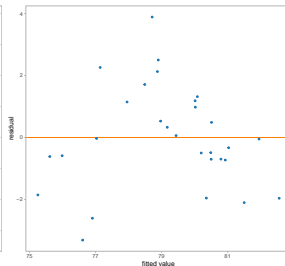
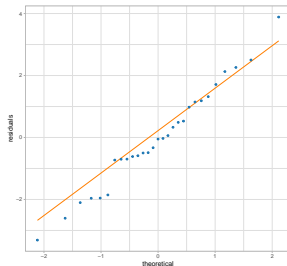
$$SD(\varepsilon_i) = \sigma_\varepsilon$$

4 Normalfördelade ε ?

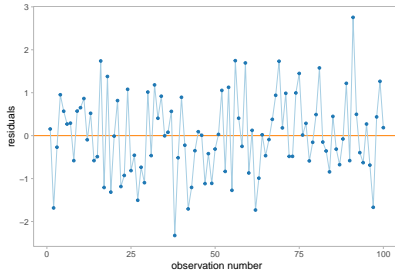
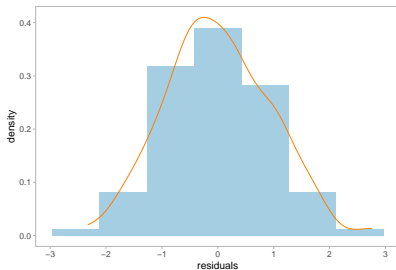
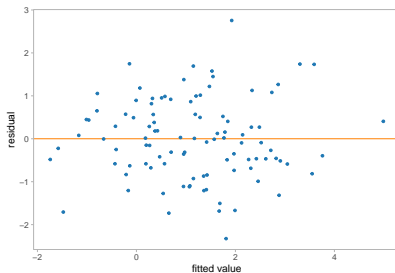
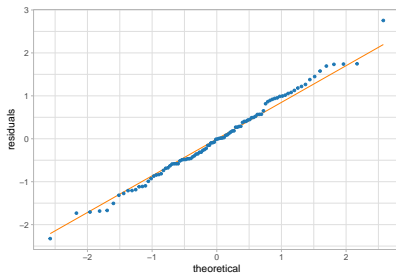
Histogram, boxplot, QQ-plot för residualer e_i .

Residualanalys lifespan - sda1-paketet

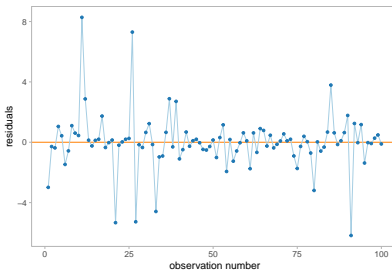
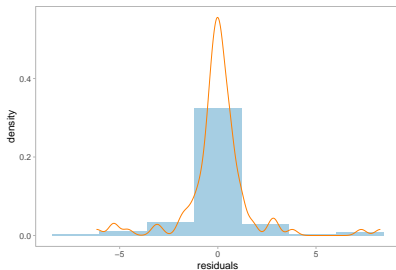
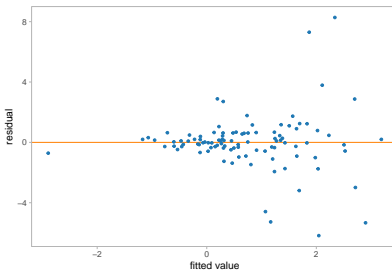
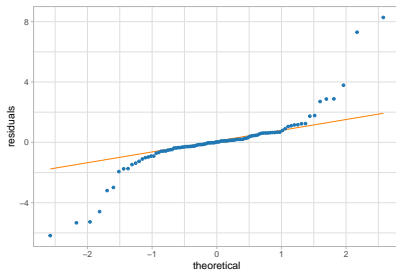
```
> model = lm(lifespan ~ spending, data = lifespan_no_usa)
> reg_residuals(model)
```


Residualer simulerade data - alla antaganden OK

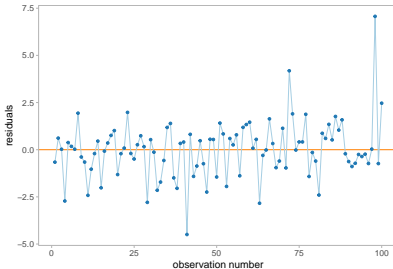
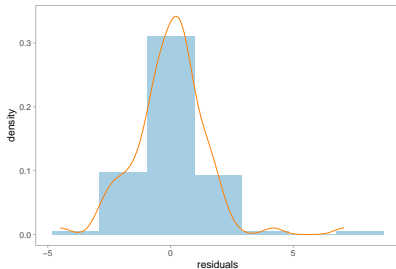
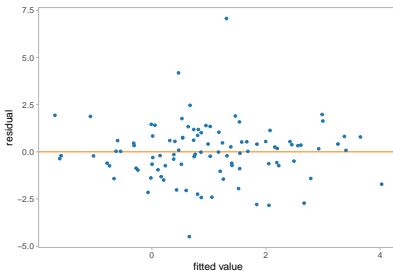
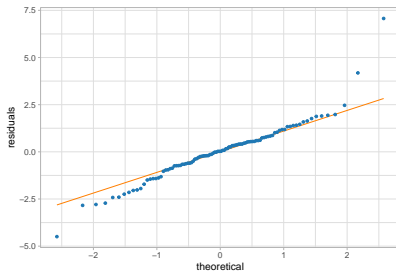

Trouble in paradise 1 - heteroscedastisk varians

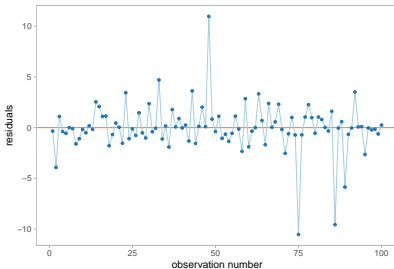
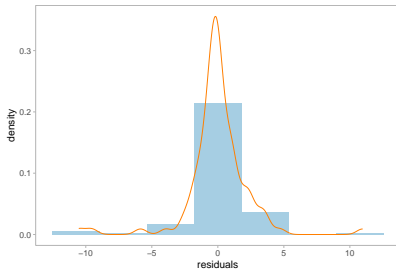
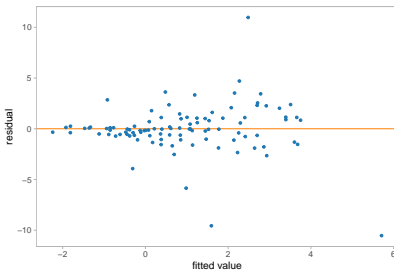
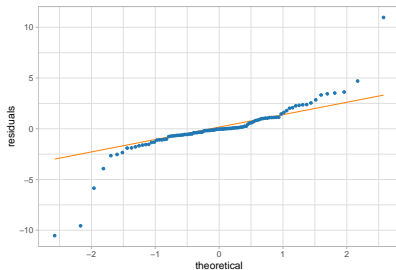

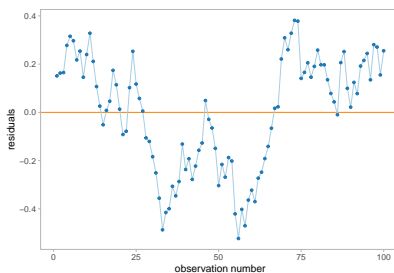
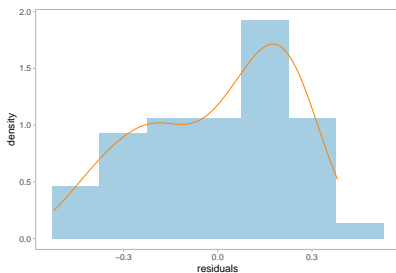
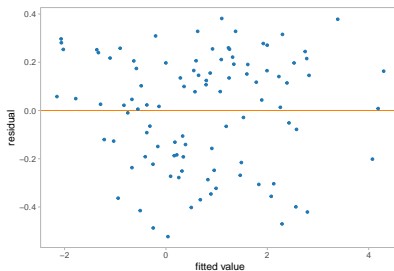
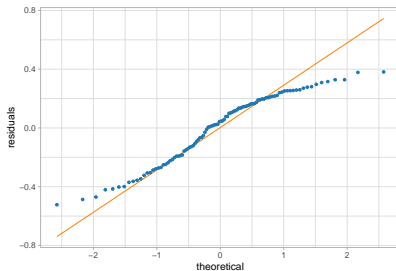
Trouble in paradise 2 - icke-normala ε (outliers)

Trouble in paradise 3 - icke-normala och hetero ε

Trouble in paradise 4 - ej oberoende ε

Minsta-kvadrat-skattningar är väntevärdesriktiga

- Minsta-kvadrat-estimatorerna:

$$b_1 = \frac{s_{xy}}{s_x^2}$$

$$b_0 = \bar{y} - b_1 \bar{x}$$

$$s_e^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2}{n - 2}$$

- Väntevärdesriktiga

$$E(b_0) = \beta_0$$

$$E(b_1) = \beta_1$$

$$E(s_e^2) = \sigma_\varepsilon^2$$

Standardfel för b_1

- Estimatoren för lutningskoefficienten

$$b_1 = \frac{s_{xy}}{s_x^2}$$

- Hur b_1 varierar mellan olika stickprov:

$$\sigma_{b_1} = SD(b_1) = \frac{\sigma_\varepsilon}{\sqrt{n-1}s_x}$$

- σ_{b_1} skattas med **standardfelet**

$$s_{b_1} = SE(b_1) = \frac{s_e}{\sqrt{n-1}s_x}$$

- Formel för $SE(b_0)$ slipper ni på SDA1. 😊
- lifespan data [`sd(spending) = 1.097516`]

$$s_{b_1} = \frac{1.678}{\sqrt{29-1} \cdot 1.097516} \approx 0.289$$

Standardfel för b_1 i R

```
> library(sda1)
> lifespan_no_usa = lifespan[1:29,] # ta bort outliern USA
> model = lm(lifespan ~ spending, data = lifespan_no_usa)
> summary(model)
```

Call:
lm(formula = lifespan ~ spending, data = lifespan_no_usa)

Residuals:

	Min	1Q	Median	3Q	Max
	-3.3108	-0.7016	-0.0507	1.1458	3.8860

Coefficients:

	Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
(Intercept)	74.1639	0.8782	84.45	< 2e-16 ***
spending	1.7629	0.2890	6.10	1.63e-06 ***

Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 1.678 on 27 degrees of freedom
Multiple R-squared: 0.5795, Adjusted R-squared: 0.5639
F-statistic: 37.21 on 1 and 27 DF, p-value: 1.626e-06

Konfidensintervall för b_1

- Estimatorn b_1 följer en **t-fördelning** med $n - 2$ **frihetsgrader**:

$$\frac{b_1 - \beta_1}{s_{b_1}} \sim t_{n-2}$$

- Varför $n - 2$? Skattar två parametrar, β_0 och β_1 . Förlorar två frihetsgrader.
- 95%-igt konfidensintervall för β_1**

$$b_1 \pm t_{0.025, n-2} \cdot s_{b_1}$$

- lifespan data: $n = 29$, och $t_{0.025, 27} = 2.052$ från tabell.
- 95%-igt konfidensintervall för β_1

$$1.763 \pm 2.052 \cdot 0.289 = (1.170, 2.356)$$

Konfidensintervall i R

■ R:

```
> model = lm(lifespan ~ spending, data = lifespan_no_usa) # utan USA  
> confint(model)
```

■ sda1-paketet:

```
> model = lm(lifespan ~ spending, data = lifespan_no_usa) # utan USA  
> reg_summary(model, conf_intervals = TRUE, anova = FALSE)
```

Measures of model fit

```
-----  
Root MSE      R2    R2-adj  
1.67836  0.57952  0.56394
```

Parameter estimates

```
-----  
                Estimate Std. Error t value  Pr(>|t|)  2.5 %  97.5 %  
(Intercept)  74.1639    0.87822  84.4482 2.9262e-34  72.362  75.9658  
spending      1.7629    0.28900   6.1002 1.6256e-06  1.170  2.3559
```


Hypotesttest för β

- Hypotesttest för lutningen i regressionen

$$H_0 : \beta_1 = 0$$

$$H_1 : \beta_1 \neq 0$$

- Teststatistiska

$$T = \frac{b_1 - 0}{s_{b_1}}$$

- Under H_0 har vi att $T \sim t_{n-2}$.
- Vi förkastar nollhypotesen på signifikansnivån $\alpha = 0.05$ om

$$|t_{obs}| > t_{crit}$$

där det kritiska värdet t_{crit} hämtas från tabell:

$$t_{crit} = t_{0.025, n-2}$$

- **P-värde** räknas som tidigare, men från t_{n-2} fördelning.

Hypotesttest för β - lifespan data

- $n = 29$, så $n - 2 = 27$, och $t_{\text{crit}} = t_{0.025}(27) = 2.052$.

$$t_{\text{obs}} = \frac{1.763 - 0}{0.289} = 6.100$$

- $|t_{\text{obs}}| > t_{\text{crit}}$ så vi **förkastar nollhypotesen** på 5% signifikansnivå.
- Vi förkastar nollhypotesen att spending inte är korrelerad med lifespan.
- spending är en **signifikant förklarande variabel** för livslängd på signifikansnivå 5%.
- Testets p -värde visar att vi tokförkastar H_0 !

$$p = 1.6256e - 06 = 0.0000016256$$

- 1.6256e-06. Flytta punkten/kommat sex steg till vänster.

Hypotestest i R

```
> library(sda1)
> lifespan_no_usa = lifespan[1:29,] # ta bort outliers USA
> model = lm(lifespan ~ spending, data = lifespan_no_usa)
> summary(model)
```

Call:

```
lm(formula = lifespan ~ spending, data = lifespan_no_usa)
```

Residuals:

Min	1Q	Median	3Q	Max
-3.3108	-0.7016	-0.0507	1.1458	3.8860

Coefficients:

	Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
(Intercept)	74.1639	0.8782	84.45	< 2e-16 ***
spending	1.7629	0.2890	6.10	1.63e-06 ***

Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 1.678 on 27 degrees of freedom

Multiple R-squared: 0.5795, Adjusted R-squared: 0.5639

F-statistic: 37.21 on 1 and 27 DF, p-value: 1.626e-06

Prediktionsintervall

- Antag att vi gör en prognos vid ett x

$$\hat{y}(x) = b_0 + b_1x$$

- **Prediktionsintervall** för $\hat{y}(x)$ - **två källor av osäkerhet**:

- ▶ De **okända parametrarna** β_0 och β_1 , dvs osäkerhet om regressionslinjen.
- ▶ **Variationen i de enskilda y -värdena kring regressionslinjen.**
Alla observationer "träffas av ett ε " med standardavvikelse σ_ε .

- **Prediktionsvariansen**:

$$\sigma_{\text{prediktion}}^2 = \sigma_{\text{regressionslinjen}}^2 + \sigma_\varepsilon^2$$

- **95%-igt prediktionsintervall** för en enskild observation vid x

$$\hat{y}(x) \pm t_{0.025}(n-2) \cdot s_e \sqrt{1 + \frac{1}{n} + \frac{(x - \bar{x})^2}{(n-1)s_x^2}}$$

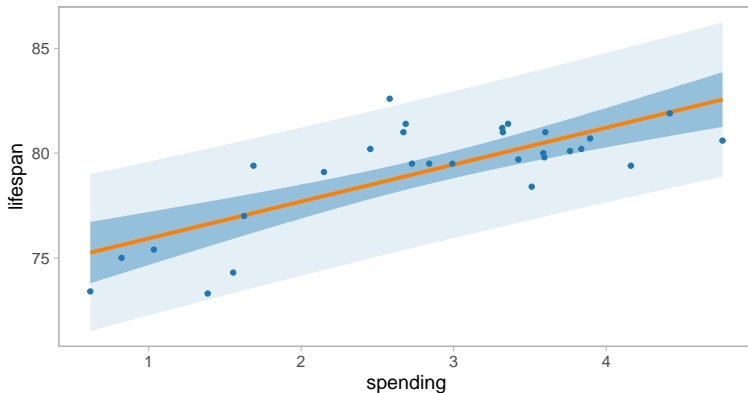
Prediktionsintervall

```
> model = lm(lifespan ~ spending, data = lifespan_no_usa)
> predict(model, newdata = data.frame(spending = 3.323))
      1
80.02209
> predict(model, newdata = data.frame(spending = 4.323))
      1
81.78502
> predict(model, newdata = data.frame(spending = 4.323), interval = "prediction")
      fit      lwr      upr
1 81.78502 78.17388 85.39616
```

Plot av prediktionsintervall sda1-paketet

```
> reg_predict(lifespan ~ spending, data = lifespan_no_usa)
```

Konfidens- och prediktionsintervall

■ Ljusblå band är prediktionsintervall (för ett x i taget).

Multipel regression - modell och samplingfördelning

- **Populationsmodell** för **multipel regression** med k förklarande variabler

$$Y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots + \beta_k x_k + \varepsilon, \quad \varepsilon \sim N(0, \sigma_\varepsilon)$$

- Varje β_j skattas med b_j med minsta-kvadrat-metoden.
- Estimatorn b_j följer en **t -fördelning** med $n - k - 1$ **frihetsgrader**:

$$\frac{b_j - \beta_j}{s_{b_j}} \sim t_{n-k-1}$$

- Varför $n - k - 1$? Skattar k lutningskoefficienter $(\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k)$ och ett intercept (β_0) .
- Formlerna för minsta-kvadratskattningar b_j och standardfelen s_{b_j} är komplicerade. Datorn får göra jobbet. 😊

Multipel regression - konfidensintervall och test

■ Populationsmodell multipel regression

$$Y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots + \beta_k x_k + \varepsilon, \quad \varepsilon \sim N(0, \sigma_\varepsilon)$$

■ 95%-igt konfidensintervall för β_1

$$b_j \pm t_{0.025, n-k-1} \cdot s_{b_j}$$

■ Hypotestest för lutningen i regressionen

$$H_0 : \beta_j = 0$$

$$H_1 : \beta_j \neq 0$$

■ Teststatistiska

$$T = \frac{b_j - 0}{s_{b_j}}$$

■ Under H_0 har vi att $T \sim t(n - k - 1)$.

■ Om vi **förkastar** H_0 så drar vi slutsatsen att $\beta_j \neq 0$ och säger att x_j **är en signifikant förklarande variabel**.

Multipel regression i R

```
> model = lm(lifespan ~ spending + gdp + doctorvisits, data = lifespan_no_usa)
> summary(model)
```

Call:

```
lm(formula = lifespan ~ spending + gdp + doctorvisits, data = lifespan_no_usa)
```

Residuals:

Min	1Q	Median	3Q	Max
-3.4860	-0.8975	-0.0762	1.1654	3.7609

Coefficients:

	Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
(Intercept)	74.07091	1.34241	55.178	< 2e-16 ***
spending	2.10379	0.55123	3.817	0.000792 ***
gdp	-0.02993	0.04230	-0.708	0.485723
doctorvisits	0.02842	0.10867	0.262	0.795813

Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 1.726 on 25 degrees of freedom

Multiple R-squared: 0.5884, Adjusted R-squared: 0.5391

F-statistic: 11.92 on 3 and 25 DF, p-value: 4.894e-05

Simulera data med sda1 paketet

```
> library(sda1)
> simdata <- reg_simulate(n = 500, betavect = c(1, -2, 1, 0), sigma_eps = 2)
> head(simdata)
```

	y	X1	X2	X3
1	-0.8556858	-0.1638814	-1.2216823	-1.2885348
2	7.7482158	-0.4227647	0.8976398	-0.7506514
3	1.3913296	0.7428795	-0.3323370	-1.0195601
4	-1.2241392	1.3069117	0.2499938	-0.6624398
5	2.8649503	-0.9133748	-0.5069302	0.8182298
6	-0.0306757	-1.1655395	-2.3763845	-2.3674088

Skatta från simulerat data med `sda1` paketet

```
> lmfit <- lm(y ~ X1 + X2 + X3, data = simdata)
> summary(lmfit)
```

Call:

```
lm(formula = y ~ X1 + X2 + X3, data = simdata)
```

Residuals:

	Min	1Q	Median	3Q	Max
	-5.5087	-1.3133	-0.0259	1.3712	5.6610

Coefficients:

	Estimate	Std. Error	t value	Pr(> t)
(Intercept)	0.98541	0.08979	10.974	<2e-16 ***
X1	-1.91591	0.08952	-21.403	<2e-16 ***
X2	0.94003	0.08944	10.510	<2e-16 ***
X3	0.06682	0.08574	0.779	0.436

Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 1.99 on 496 degrees of freedom

Multiple R-squared: 0.549, Adjusted R-squared: 0.5462

F-statistic: 201.2 on 3 and 496 DF, p-value: < 2.2e-16